

DEMİR PERDENİN GÖLGESİNDE

Serdar EMİNGİL

DTA Yayıncılık | DTA Publishing

Yayın No | Publication Number: 98

Kitap Adı: Demir Perdenin Gölgesinde

Book Title: In the Shadow of the Iron Curtain

Yazar | Author: Serdar Emingil

Son Okuma | Final Proofreading: Rasim Bayraktar

Yayın Türü | Publication Type: Roman | Novel

Yayın Tarihi | Publication Date: Mart 2026 | March 2026

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13.5 x 21

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 262

ISBN: 978-625-8606-09-6

e-ISBN: 978-625-8606-08-9

DOI: 10.70717/dta.9786258606089

Kapak ve Mizanpaj | Cover Design and Layout

Ahmet TUNÇDEMİR | Samet TORUN

Sertifika Numarası | Certificate Number: 74919

Yayıncı | Publisher: DTA Yayıncılık Bilişim Ltd. Şti.

Odunluk Mah. Akademi Cad. Zeno Business Center 2C/28 Nilüfer/Bursa

+90 507 227 1297 | bilgi@dtayayincilik.com.tr | www.dtayayincilik.com.tr

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.

Sertifika Numarası: 47479

Copyright © Bu Eserin bütün hakları DTA Yayıncılık'a aittir.

Yayınevinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Copyright © All rights of this work belong to DTA Publishing. Without the permission of the publishing company, the whole or part of the book cannot be printed, published, reproduced or distributed electronically, mechanically or through photocopying.

DEMİR PERDENİN GÖLGESİNDE

Serdar EMİNGİL

Bursa 2026

SERDAR EMİNGİL

Serdar Emingil, 1964 yılında Özbekistan'ın Semerkant şehrinde doğdu. Anne-Babası, 1944 yılında Ahıska'dan Türkistan'a sürgün edilen binlerce insan arasındaydı. Ata yurtlarından koparılan aile; evsiz, yurtsuz ve yakınlarından uzak bir coğrafyada çetin bir hayat mücadelesi vererek hayatta kalmayı başardı. 1956 yılına kadar Sovyetlerin "Hususi Göçkün" politikasına maruz kalan aile, yasağın kaldırılmasından sonra da Ahıska'ya dönmesine izin verilmedi. Bu nedenle 1975 yılına kadar Özbekistan'da yaşadı. Daha sonra, anavatana daha yakın olmak umuduyla Kuzey Kafkasya'nın Nalçik kentine yerleşti. Ne var ki burası da Türk kimliğinin özgürce yaşanmadığı bir başka Sovyet toprağıydı. Emingil, ilkokula 1971 yılında Özbekistan'da gitti; ortaöğrenimini Nalçik'te devam ettirdi ve 1982 yılında tamamladı. Üniversite eğitimini 1985-1990 yılları arasında Rusya'nın St. Petersburg kentinde Güzel Sanatlar Fakültesi Heykeltıraşlık Bölümü'nde gördü. Sanat eğitimi, onun kimlik, millet, tarih ve miras bilincine duyduğu ilgiyi daha da derinleştirdi. 1988 yılında evlenen Emingil bir kız bir oğul babasıdır. Ailesi, Sovyetler Birliği'nin dağılımının ardından 1996 yılında Türklerin anayurdu Anadolu'ya göç etti. Hâlen İstanbul'da ikamet etmektedir.

SUNUŞ

Serdar Emingil Hasan oğlu, 1964 yılında Özbekistan’da doğdu. İlk, orta ve üniversite eğitimini Sovyet sisteminde tamamladı. Asıl mesleği heykeltıraşıktır. Hayatı boyunca iki büyük göç yaşadı: Önce Kuzey Kafkasya’ya, ardından Türkiye’ye göç etti. Bu yolculukların temelinde, ata topraklarından koparılan Ahıska’ya yakın olma arzusu, ata yadigârına sahip çıkma isteği vardı; taşına, toprağına, ormanına, ambarına, evine, mescidine yakın yaşayabilme özlemi...

Büyükbabasının yaşlı komşularıyla tanışmak, geçmiş dostlukların hatıralarını dinlemek, bir selam verip hâl hatır sormak istiyordu. Ancak bu hasret gerçekleşmedi. Zihninde ve duygu dünyasında biriktirdiklerini yaşama imkânı yarım kaldı. O da duyduklarını, bildiklerini ve yaşadıklarını kâğıda döktü; böylece Demir Perdenin Gölgesinde adlı eser ortaya çıktı.

Tarih kayıtlarında Soğuk Savaş’ın başlangıcı yahut “Kaç ha Kaç” dönemi olarak anılan yıllarda yaşanan hadiselerin aktarıldığı bu eser, bir yandan İkinci Dünya Savaşı döneminin siyasi gerçeklerini gözler önüne sererken, öte yandan o devrin insanların yaşadığı acıları ve sarsıntıları da konu edinmektedir. Sovyet sisteminin baskıcı politikalarına maruz kalan insanların trajik sonları, bu eser boyunca bütün çıplaklığıyla yansıtılmaktadır. Evinde, mahallesinde, köyünde, iş yerinde baskı gören bir ailenin, bir halkın, bir milletin akıbeti anlatılmaktadır.

Yaşanmış olaylardan hareketle kaleme alınan bu eserde okuyucu;

- Sovyet Rusya’nın Türkiye’ye karşı beslediği siyasi güvensizliği,
- Kendi sınır bölgelerinde yaşayan halkına gösterdiği vefasızlığı,

- Sınır hattında yaşayan insanların devletlerine olan bağılılığını,
- Farklı etnik köken ve inançlara mensup insanların birbirine duyduğu sadakati,
- Savaş şartlarının doğurduğu yokluk ve sefaletin nasıl paylaşıldığını,
- Kaçakçılık ve casuslukla suçlanan insanların içine düştüğü durumu,
- İkinci Dünya Savaşı'na giden soydaş ve dindaş askerler arasındaki dostluğu,
- Savaştan dönen askerlerin hazin akıbetini,
- Sürgüne gönderilen ailelerin yolculuk esnasında yaşadıkları zorlukları,
- Türkistan steplerine dağıtılan ailelerin yoksulluğunu ve sefaletini,
- Türkistanlı ailelerin yardımlaşmasını, ekmeğini bölüşmesini,
- Gurbette yaşayan ailelerin yalnızlığını ve hayatta kalma mücadelesini,
- Ata toprağına, köyüne, sokağına, evine kavuşma umudunu,
- Babasına kavuşmayı bekleyen bir çocuğun tükenmeyen hasretini,
- Zihinlerde, hatıralarda ve mektuplarda yaşayan vatan sevgisini bulacaktır.

Şüphesiz, tarih boyunca yaşanan sürgünler ve zorunlu göçler; beraberinde getirdiğı siyasi baskılar ve şiddetle, halkların hafızasında, sosyal yapısında ve kültüründe derin yaralar açmıştır. Bu yaralar, yüzlerce acı ve dramatik hadisenin yanı sıra, binlerce direniş ve başarı hikâyesini de içinde barındıran insani bir hakikati dile getirmektedir. Bu yaşanmışlıkların en dikkat çekici yönü, insanların yalnızca bedenleriyle bir yerden başka bir yere savrulmaları değil; aynı zamanda kültürel varlıklarıyla da kendilerini ifade etme kudretini taşımalarıdır. Bu kudret, ana toplumsal

kültürden kopuşun sancısını ve yeni toplumsal çevrelerle etkileşimin doğurduğu dönüşümü içinde barındırır. Başka medeniyet havzalarında yeniden var olma mücadelesidir bu.

İşte bunun en çarpıcı örneklerinden biri, farklı coğrafyalarda yaşamalarına rağmen kendi kültürel değerlerini, dillerini ve inançlarını muhafaza etmeyi başaran Ahıska Türkleridir.

Bu duygu ve düşüncelerle, medeni bir cesaret göstererek ailesinin yaşadıklarını kaleme alan Serdar Emingil'i gönülden tebrik ediyorum. Zihninde ve hislerinde biriktirdikleriyle halkının yaşadıklarına tercüman olduğu için kendisine, şahsım ve halkım adına teşekkür ediyorum. Eserin yayımlanmasında teknik desteğini esirgemeyen DTA Yayıncılık ailesine de şükranlarımı sunuyorum.

Dr. Rasim BAYRAKTAR

Giresun - 2026

ÖN SÖZ

Bu kitap bir sürgün hikâyesidir. Yüzyıllardır kök saldığı topraklardan sökölmenin acı hatırasıdır. Uzak coğrafyalarda yeniden filizlenmenin, yaşama tutunmanın, tarih sayfalarında kâğıttan bir hafıza inşa etmenin hikâyesidir. “Biz bir ölür bin diriliriz” deyiminin tarihte ete kemiğe büründüğü halidir. Yıkılmak istenenin, her defasında yeniden var oluşudur.

Ahıskalı Türklerin hikâyesi, sadece bir toprak kaybı değıl, kimlik ve aidiyet mücadelesinin de anlatısıdır. Kimi zaman bir nehir gibi coşan gözyaşların, kimi zaman sessizce içe akan bir ırmak misali derinde biriken hüznün aktarımıdır. Eser, yüzyıllarca ata-anadan öğrenilen kültürlerin, geleneklerin ve hafızanın ellerinden alınma girişimine karşı direnişin sözlü haykırışının bir ifadesidir. Zorla yerinden edilen ailenin, çocuğun, yaşlının sırtına yüklenen yalnızlığın ve defalarca yeniden kurmak zorunda kaldıkları hayatların bir aktarımıdır.

Ahıskalı Türkler, Kafkasya’nın zengin topraklarında, bugünkü Gürcistan’ın güneybatısı Ahıska’da yüzyıllar boyunca kök salmıştı. Kervan yollarının uğrak noktası olan dağlar ve ovalar arasında, meşe ağaçlarının gölgesinde, tarlaların bereketinde büyüyen bir toplumdur. Lakin tarih boyunca stratejik coğrafyalarda yaşamının bedeli ağırdı. Haritalar, masalar üzerinde yeniden çizilirken, o çizgilerin üstünde yaşayan insanların kaderi kalın bir kalem darbesiyle silindi. Ahıskalı Türklerin yaşam tecrübesi de tam da bu kalem darbesinin trajik hikâyesidir.

1944 yılı geldiğinde, tarihte benzeri görülmemiş bir kırılma yaşandı. İkinci Dünya Savaşı’nın dumanı henüz dağılmamıştı, Sovyet rejimi Ahıskalı Türklerini suçlu ilan etti. Hiçbir kanıt olmadan, savunma hakkı tanımadan, bir gecede tüm halka “tehlikeli unsur” damgası vurdu. O gün, Ahıskalı aileler teker teker evlerinden toplandı. Kimseye meramını anlatma fırsatı verilmedi; kiminin bir çift sözü, kiminin de sadece gözyaşları kaldı. Arkalarında

bıraktıkları yurt, doğup büyüdüğü evler, oyunlar, şarkılar, çocukluklarının gölgeleri ve mezar taşları kaldı.

Sürgün trenleri belki sadece demir ve kömür kokuyordu ama içinde taşınan insanlar bir milletin mirasıydı. Açlık, soğuk, hastalık ve korku günlerce, haftalarca onların kader ortağı oldu. Kimileri yola dayanamadı; toprağın soğuk karanlığına kavuşmadan hayata gözlerini yumdu. Çocukların çığlıkları trenlerin metal gürültüsünde kayboldu; anaların elleri bir daha hiç ısınmamak üzere soğudu.

Ancak Ahıskalılar tarihte olduğu gibi yine direnmeyi, mücadeleyi bilen bir millettir. Çünkü; Türk milleti tarih boyunca pek çok kez sürülmüş, parçalanmış, ateşe atılmış ama yine de küllerinden doğmayı bilmişti. Anlamı *türemek, var olmak, yeniden doğmak Türk* gibi... Bu milletin ruhu sadece toprakta değil, bir çocuğun ezberlediği türküde, bir gelinin çeyizindeki işlemelerde, bir dedenin dualarındaki samimiyette saklıdır. Onu yerinden sökebilirsiniz ama yeniden yeşermesine engel olamazsınız.

Eser, bir milletin yeniden yeşerdiğini anlatan bir hikâyenin sonucudur. Ahıskalı Türklerin Kazakistan bozkırlarında, Kırgızistan dağlarında, Özbekistan ovalarında hayata tutunma çabalarını anlatır. Sürgünde doğan çocukların, annelerinden öğrendikleri sessiz ninnilerin, dedelerinden dinledikleri masalların belki de farkında olmadan bir milletin destansı kimliğidir. Çünkü hafıza sadece yazıyla değil; sözle, kalple, duyguyla beslenir muhafaza edilir. Unutmak yenilmekse, hatırlamak da var olmak demektir.

Elbette sürgünün bıraktığı izler yalnızca geçmişle sınırlı değildir. Bugün bile Ahıskalı Türkler dünyanın farklı ülkelerinde yaşamaktadır. Kimisi vatan bildiği toprağa kavuşmuş, kimisi hâlâ görmek istediği evinin hayalini kurmaktadır. Siyasi çıkarlar, savaşlar ve diplomatik hesaplar bitse de kalpteki boşluklar kapanmaz. Bu boşluk bazen bir türkünün mısrasında, bazen bir resmin köşesinde, bazen de bir çocuğun gözlerindeki garip tanıklıkta belirir. İnsan,

nerede yaşarsa yaşasın, kendine “yurt” diyebildiği vatanın eksikliğini hep içinde taşır.

“Kurt kışı geçirir ama yediği ayazı unutmazmış” derler. Bu söz Ahıskalı Türkleri için bir atasözü değil, gerçeğin ta kendisidir. Onlar kışı geçirmiştir, hayatta kalmıştır, yeniden yaşamıştır; ama sürgünün soğuğu, trenlerin karanlığı, yad topraklarda açılan mezarlar tarihin belleğine kazınmıştır. Bu halk, atalarının mirasını nasıl unutmadıysa, kendilerine bu insanlık dışı muameleyi yapanları da unutmayacaktır. Çünkü unutmak adaleti yok eder, hafızayı öldürür, milleti köksüz bırakır.

Kitap, sadece geçmişin acısını anlatmak için değil; gelecek nesillere bir mirası aktarmak için yazıldı. Bugün Ahıskalı Türkler hâlâ dimdik ayaktaysa, bu onların sadece güçlü olduklarından değil; her şeye rağmen kimliklerini koruduklarından. Okuyacağınız sayfalarda, sürgünün gölgesinde büyüyen çocukların hangi umuda tutunduğunu, nasıl yeniden filizlendiklerini ve nasıl yaşama bağlandıklarını bulacaksınız. Çünkü bu bir mağlubiyetin değil, bir var oluşun hikayesidir.

Hikâyeye anılarıyla katkıda bulunan başkarakter hükmündeki rahmetli dedem İsmail İskender’e ve rahmetli annem Menemşe Emingil’e rabbim rahmetiyle muamele eylesin. İnsanlar ölür ama hatıralar yaşamaya devam eder. Eserin yazımında fikri boyutta bizi cesaretlendiren kıymetli yazarımız Mithat Topçu abimize teşekkür ediyoruz. Ayrıca metnin yazım aşamasında katkıda bulunan Aziz Ocaklı’ya, Eldar Emingil’e ve Orhan Demirel’e minnettarım. Metni baştan sona okuyan kelime, cümle ve fikri boyutlarda katkı sunan Bilim İnsanı Rasim Bayraktar’a şahsım, ailem ve halkım adına teşekkür ediyorum.

Serdar EMİNGİL
İstanbul - 2026